

PENTECOST 2007
SERMON BY BILL GOFF

Owete, wasechopo e giko mar sewni mag chiri, kendo wachopo "**Sawo Marwa**" **Sawo mar Pentecost**.

Kendo wan kod Sabato ma luwore, ka kawuono en odiochieng mar 49 ka wakwano, to kiny en odiochieng mar 50. magi gin odiochieng madongo ne jo kanisa Nyasaye.

Odiochieng mar 49, en odiochieng' ma duong' kuomwa nikech onyiso.

GIKO MAR GERO KANISA MAR NYASAYE.

Kasto kiny odiochieng' mar 50.

Odiochieng' ma "Ogik ka ikwano" Odiochieng' ma owal mar Pentecost.

Koro pentecost en sawo ma opogore kod moko, mokuuongo en kod nyinge ma opogore opogore.

Sawo mar Pentecost bende iluongoni sawo mar;

Olembe ma okuongo, mondo wachop e sawo mar Pentecost, nyaka wakwan bende onyisoni 50 kata kwano ndalo piero abich.

Koro mana kaka ne wawacho mokuongo ni Ja chuwech marwa oseketo sewni mag chiri ma opogore e higani. Higani ok watiek sewni mag chiri kod sabato ma oluwore kende to.

Ne wachako kod sawo mar makati ma ok Ketiethowi bende wan kod sabato ma oluwore.

Higani ja chuwech marwa oseketowa ka wakwano Pentecost kane wachako kod odiochieng' ma okuongo mar makati ma ok ketiethowi.

Jachwech marwa dwaro ni mondo **wang'i** kendo **waketiethowa** e "odiochieng' marwa:

odiochieng' mar Pentecost ka wachako kwano e odiochieng' ma okuongo mar sawo mar makati ma ok Ketiethowi.

Koro nitie tiend wachegi maduong', nitie gima omiyo Jachwech marwa dwaro mondo wakwan kendo wang'i odiochieng' "**marwa**" odiochieng' mar Pentecost ka ochakore kod sewni mag chiri. Ne wasechako puonjore wechegi e ndiko man chien.

Ne wawuoyo kaka sawo mar Makati ma Ok ketiethowi nyiso wuok kuom richo. Ne wawuoyo kaka jumano ok wacham gima oketiethowi to wachamo chiemo ma onge thowi manyisoni wagolo richo kuomwa to **waketo** Kristo kuomwa.

Bende ne wawuoyo kaka sawo mar makati ma ok ketiethowi kuom ndalo abirio kata juma achiel. To juma "achiel no" nyiso ndalo duto ma wan jo kanisa, Kristo waweyo mana chamo chiemo man kod thowi (ma nyiso richo) kuomi ndalo abirio to wachamo mana chiemo ma onge thowi (ma nyiso Kristo) kuom ndalo abirio, to ka jumano oserumo to nyaka wadhi nyime kod golo richo e ngima kendo waketo Kristo mano e gima wechego puonjo.

Mano e gima kwano ndalogo nyiso, bende mano e gima kwano ndalongo nyiso, bende mano e gima omiyo ochakore e sawo mar makati ma ok ketiethowi. Kweno nyiso ndalo mane oluongwa ma okuongo, kane wabedo batiso, bende onyiso ndalo mane pod chunywa opong' kod richo nyaka kod ndalo ma weseloko kitwa kod chunywa.

Parni "odiochieng mar 50" Odiochieng ma ogik" Odiochieng mar Pentecost en e odiochieng mane ochiwie. "makati ma ifwadho: kendo bende ne ofwadghi malo e wi jadolo nyiso gima biro timore e polo ok e pinyika.

Koro mogo nyaka bagi, nyisoni gima orumo ma ok nyal loki. To ka pok obag gi to nyaka losgi kod gik ma owinjore, kendo nyaka bende ikgi maber mondo obag gi odiochieng mar 49. Adiera

nyaka losgi ma “egirum” odiochieng mabiro ma okuongo ne Pentecost. Ka ok iwinjo tiend ndikono inyalo kwayo cassette tape kata inyalo golo e tund mbuyi (website) marwa.

Koro ageno ni kawuono mabiro winjo gima nyasachwa man e polo puonjowa. Bende agenoni kawuono wabiro bedo kod winjo gima jachwech marwa nyisowa, kendo kaka odwaro mondo wabed joge ka warito sabato maluwore.

Bende agenoni **wabiro winjo** kendo **wafwenyo** gima chielo. Ageno ni wabiro ng'eyoni gima wadwaro wuoye kaluwore kod sawo mar Pentecost .

kata olembe ma okuongo mag nyasaye ok wuo kuom jo kanisa nyasaye kende to kuom ngato angata ma pod ngima mantie pinyni.

Sawo mar Pentecost en sawo mar olembe ma akuongo mag nyasaye. Jogpo mano loch e chier mokuongo. Gik ma sawo ni punjowa enotimore endalo mapiny osebedo marach ma oloyo sani kendo e sa ma mangeny bende biro timore e piny mangima ma eno bed ne ngat moro a mora mantie e piny.

Wachopo e sa ma sirikande duto man e piny ngima, jotelo maricho, kod ruodhi duto mag pinyni ibiro loki kod sirikal machielo.

Ibiro lokgi kod sirikal mar Nyasaye.

Wachapo e sa ma jopuunj kanisa mag miriambo,

Jotelo mag miniambo e piny mangima ibiro gol duto kendo iketo jomoko. Jok ma ibiro keto kod Yesu kendo gibiro tiyo kode.

Wachaopo e sa ma yesu Kristo, mane onyuol mondo obed ruoth, eno los loch mare e polo kod jok ma owal.

Adiera, obiro loso loch mare epolo kod jok ma owal, joge ma **oluongi, Oyier,** kendo **Jo tiech maratiro** kendo Obiro ikogi mondo giduogi e piny ka kendo mondo gitelie kuum higani aluf achiel.

Wadakie ndalo giko jo herana ndalo ma ndiko nyisowa e muma manyien kod machon kaka “**ndalo Giko**” mabenda seche moko iluongoni “ **ndalo ma Onemo**” kata inyalo luogni “ **Sa ma Orumu**”

To kik wiwi wil, sani wadakie sechego en sa mane jawarwa Yesu Kristo ne Osiemowa monde watang kendo **waikueru.**

Jeherana **gik malich** kod **madongo** koro chopo kuom dhano wadonjo e ndalo magik madongo mane pok otimore e piny biro timore.

Piny ma opong kod mounu kod richo kuro rumo. Koro tho, chandruok kod richo ma opongo pinyni rumo kendo **piny ruoth mar nyasaye** ema koro donjo.

Koro kik iwinj marach, ok wawuo kuom giko pinyka. Jok moko ma winjo wach ni cliponi wuok oko. Moko bende kawo motuwo ni piny orumo.

Johurana onge gima bar kod adiera maloyo ngat ma okawe kamano.

Ok en ni pinyni ema rumo to mana ndalko ema rumo, **ndalo mar jachien** ema rumo. Kindo mano en gima ber! Chandruok duto, rem, kod par-ruok mangeny ema chiegni rumo.

Onge gima **“Duong marach”** e wach ma kawuono Joherana. Gima wadwa wacho kawuono e “Tieko” gero kanisa Nyasaye. Adiera Tieko gero kanisa mane Yesu Ochako gero higni 2,000 ma osekalo.

Gima wadwa wuoye ka kawuono nyiso tieko chenro Nyasaye Mokwongo. Tieko kayo olembe ma okuongo nyiso tieko chenro mar Nyasaye Mokwongo. Tieko kayo olembe ma okuongo mag Nyasaye mabende Onyiswa e sewni mag chiri mabiro gik kod **Odiochieng ma Ogik”**

Odiochieng marwa, odiochieng mar Pentecost..

Gima wapuonjore kawuono Joherana en gik mabiro tieko **gik maricho** ma sani ngeny kuonde ma wadakie. Wawuoyo kuom office manyien, migawo ma opogore opogore, jotelo kod lopuonj ma olocho, adiaro jok ma **olocho** ma biro telo ne ji e pinyka ka gin kod Yesu Kristo e pinyka.

Adiera, jok ma olocho kendo owal, kod yesu Kristo owuom eno yud mich margi (ma eno mi mngato ka ngato kaluwore kod tich mare)

Puonj ma kawuono ni e weng sa joheran owuoyo kuom yawo sirikal mar Nyasaye kod kwe ma ochienni keti e pinyka bang mar Daudi.

Wasom Johana 18:38

Ma e kama Yesu ne oter e nyim Pilato. Kendo Pilato ne openjo Yesu ka e Ruoth? **“Bende in Ruoth mar jo Yahudi** Pilato ne openjo.

Yesu ne ok okwenda ni ok en ruoth. Ne onyiso Pilato. Ne onyuole mondo obed Ruoth to bende ne okono pilato gimoro kaluwore kod **pinyruothe.**

Johana :18: 36 Yesu ne oduoke, pinyuoth mara ok natie e pinyka to kadeni lochna nitie e pinyka to de jotich mage odhaw mondo kik jo yahudei to sani loch mara onge ka.

Kaluwore kod ndiko mar “ka nyisoni” **bathe machielo.** Kaluwore kod dho jo hibirania hither bathe en “Thither” kata bathe machielo: wabiro winjo wehegi ka wadhi nyime kod puonjruok.

Yesu ne onyiso Pilato ni lochne ok mar pinyini (KOSMOS) kendo ndikono gi dho jo Hibrania onwo piny duto. Yesu ne okono Pilato ni Loch mane ony uole mondo otelie **ok** mar pinyini pok oketi. Pok ochake ere kaka onyalo bedo? To bende jotelo madongo mabiro bedo e kombe madongo ka gin kod yesu e pinyka pod nitie eliel kaka ruoth Daudi kod jo ote apar kod ariyo.

En gima tek mondo walos kuom gima jok mabiro telo ruoth gi pod onindo eliel. (koro wasom Mathayo 19: 28) Onego wange gimoro maduong.

Ma e kama Yesu ne okono jo ote apar gariyo ni gibiro bedo e kobe apar ganyo ka gi ngando bura jo kanisa nyasaye ma ongeyo wehegi maber to gima adwaro mondo mange ni en “ kar ang’o” mani biro timore kar ango? Kar ango ma jo 12 biro bido e kombe mag duong? To yesu to, bende obende e kome sani?

Mathayo: 19:28 Kendo Yesu ne okonogi niya adiera anyisou niya jok ma oluwa nyaka chieng abed e kom duong, to en bende eno bedie e kombe 12 mag duong ka gingado bura ne ogaanda jo Israel.

Kambego pok ji obetie.

Koro ka wawuoyo kuom jok ma osedakie piny kod jok ma pod biro dak e piny to wach no nyisowa ni onego walok chunywa kod dho jo Greek. Bende owuoyo kuom nyuolruok nyuol

manyien. Bende owuoyo kuom chwech duto kendo kod loko gik moko ma owach e tich jo ote 3:21 ma ok enotimre nyaka woud dhano duog kod loch mare.

“Lokruok” pok obendo Yesu pok obendo e osimbo mar duong’ loch mare pok oketi, to machiegni mibacdhi ok eno bedi kendo tho bende eno rum.

Joherana pod wadakie ndalo mag kanisa Yesu pod odich kod gero kanisa mare, ogero ode.

Kite ma odong pod opayo (wan kendo ilosogi maber, mano timore e pinyka. “hither” **matiendeni pinyka** .

To koro sa osechopo, sa chieng ni rumo ok wadakie sa ma Yesu ochako gero kanisa mare. Wadakakie sa ma odhi tieko kanisa mare. Odiochiong mar 49 ka ikwano Pentecost nyiso tieko gero kanisa mar Nyasaye. Tim Jolawai 23 nyiso mano kendo wabiro somo ndiko no. Kendo odiochieng mar 49 Joherana chiegni chopo.

(wasom buk mar Isaya 9:7)

Onyiswa mondo walem ni e piny Ruoth mari obi” to ka pok piny ruoth mar Nyasaye obiro e piny ka to piny Ruoth mar Jawar marwa Yesu Kristo nyaka chungu e polo. Adwaro ni mondo a ler tiend ndikoni kawuono joherana.

(Wachak kod Isaya 9:6)

Kuomwa nyathi onywol, kuomwa wuoi omiwa, kendo loch enobed e goke: Kendo nyinge eno luongni ng’at maber, Jaoch Nyasaye mangi duong, wuoro ma nyaka chieng, wuon kwe.

Nyasachwa timo gik moko eyo maber kendo mochan. Ne ochano chwech mare ndalo machom kendo otimo tichne “achiel” ka “achiel”. Achiel kwom chano mare oserumo.

Nyathino ne onyuol, wuoino ne ochiw. Mano ne en Yesu Kristo. To sirikal mabiro bedo e goke to pok ochopo, adiera pok olose, to kaka waneno ochiegni.

Isaya 9:7 kuom dhi nyime kod loch mare kod kwe ok ne rum, kaka ndalo mar pandi kod loch mare, mondo ochane kendo okete kod nga’do bura kod adiera ka ochakore ndalogo nyaka giko. Teko mar NYASAYE biro time.

“Obiro chane kendo okete”

Ka ingiyo tiend ndiko ariyo gima ng’iso kod dho jo Hibrania **“Chano kod keto”** ibiro yudo ni gi nyiso e office, kata e telo kendo miyo duong’

Pinyruoth Nyasaye chiegni biro e pinyka kende, Yesu Kristo bino tiyo e pinyka kuom higni 1,000. Wan jok mantie waangeyo wachni maler sawo mar Tebernales, ma wanto higa ka higa nyiso sa no.

To Yesu Kristo **ok bi duogo epinyka** kende, obiro duogo mondo oloch e pinyka kendo mondo stelne kod **jok ma owar**, mana ja ote Paulo ne owacho e 1 jo Thesalonika 3:13 kuom biro mar Yesu Kristo kod joge duto ma owal kod chunje ma Kristo bende owuoye buk mar Jude 1:14 kaka Enoch ng’at mar abirio ka ochakore kod Adam ne okoro kaka Yesu enobi kod jok ma owal aluf apar.

Koro wasom fweny 19 mondo wang'e jok ma owal ma Yesu biro duogo godo e pinyka. Jomoko osebedo ka paroni gin malaika, to buk mar Fweny oyange maler jok ma owal go.

Wachak kod Fweny 19:11

Kendo ne aneno polo ka oyawre, kendo Faras ma rachar; kendo ng'at mane obet kuom ne iluongoni ng'at makare kendo maja adiera, kendo kuom adiera ong'ado bura kendo ja dhaw.

Ma en gima biro timore sama mirima mar Nyasaye odonje piny. Wang'eyo mana nikech mano e sa ma **“polo ibiro yaw kaka kalatas kendo ingwano kanyakla”** mana kaka ondikie Fweny 6:14 (Parni muma lero wachne kende)

12: Wang'eni ne chalo kod mach, kendo wiye nenitie kod osimbo mangeny; kendo ne nitie nying ma ondiki ma onge dhano ma ong'eyo, to mana en owuon

*13: Kendo ne oruake kod law ma oling e remo; kendo nyinge iluongo ni **wach Nyasaye**.* (Ma en Yesu Kristo ka duogo e piny kod pharas marachar)

Koro wang'I ni ng'aa ma biro duogo kode.

14: Kendo jolweny man e polo luwo **bange kod farese marochere**

(Koro oduogo kod jolweny, to jolweny go to gin jomage?) **Oruakgi kod lewni mabeyo, marochere maler.** (Jolweny mane nitie e polo, ma oluwo bang'e kaka jo arus, mago gin jok mantie e kanisa mare kendo oikore. Gin e jok ma ibiro ruako kod lewni mabeyo, maler kendo marochere. Yud jiwo e ndiko matindo 7 kod 8 mondo osir wachni)

Fweny:19:7, koro wabed momor kendo kod ilo ,kondo mondo wamiye duong; nikech arus mar nyarobo osechopo, **kendo chienge oseikore.**

8 kendo ne oike kod **lewni mabeyo, maler kendo marochere: nikech law maber en ler mar jok ma owal.**

Yesu ol bi duogo e pinyka kende. Obiro duogo e pinyka mondo okel loch kendo otel kod **joge ma owal.** Weche ma wapuonjore gi oluwore kod sawo mar oporo.

To gima nyaka inge ni joge ma oyiero, jo tich mage, olembene ma okuungo, joge ma **owalo, ok gino chiergi e sawo mar mar oporo.**

Ok wabi dhi romo ne yesu e boche polo chieng sawo mar oporo joherana chieng sawo mar Oporo ka o duongo e pinyka kod Ruoth mar Ruoth Yesu kristo, kendo e sechego **jo tich mage biro dhaw.**

Koro wasom ndiko moko e Fweny 19 mondo wawinj sa ma gik moko biro **timore ka loch mar pinyni olok kod loch Yesu Kristo.**

Endalo ma osekalo kanisa osebedo ka ok winj tiend duogo mar yesu Kristo e pinyka biro tomore.

Endalo ka wapenjo tiend ndiko mar 1 jo Korintho 15: 52 mawachoni:

“Esa machuok, kadiemo wang bang oporo ma gik; nikech oporo biro yuak kendo jok ma otho ibiro chier kendo ibiro lokwa.

Wasebedo ka waporoni otimore e sawo mar oporo to ok en kamano. Yesu ok bi chiero joge ma owalo e chuny dhaw kod jachien kod ruodhi mag piny kod jolwenj gi magi biro timore e sawo mar oporo.

Jok ma otho kuom Kristo ibiro chier eliel to kendo mangima ibiro lok kadiemo wang e sa ma “Oporo” oyua. Nyasaye osebedo ka luongo joge ma oyiero kod yunk oporo dichie warom kwan 10:4

Kwan: 10 1 kendo Nyasaye ne owuoyo kod Musa, ka owacho ni kwani 10:2 los oporo ariyo kod mula kuom gigo duto nyasaye biro loso gi mondo oti kodgi ka oluogo chokruok mondo gi chak wuoth.

Kwan :10:13 kendo ka gibiro goyo gi ji biro chokore e thoot mar terbenacle.

Adiera, opoche ne go mondo ochok ji duto mantie, mondo gi chak wuoth kendo gi dhi e lweny. To oporo ne ok ogo mondo ochok jok ma oyier.

Kwan: 10:4 kendo ka gi kudho oporo dichiel 15 jotelo ma otelo ne alufe kod alufe mag jo Israel, gini chokore kanyakla ne nyasaye.

“Jatelo: 5387 ebuk mar strong = Ruoth, jatelo joma oyier.

“Wich” 7218 e buk mar strong = jayalo, wich ruoth ngat maber ma oikore tiyo tich mar Nyasaye.

Joherana wawuoyo kuom jok ma Nyasaye oyiero, olembene ma okuongo. Jok ma ibiro ting malo kendo ibiro ruaki maber “Oodiochieng ma ogik” ka wakwano, Oodiochieng mar Pentecost.

Fweny: 19: (koro wasom ndikono mondo wngie kaka gik moko biro timore)

Fweny: 19:14 kindo jo lweny mane nitie e polo ne oluwa bange kod parese marochere, ka giruako lewni mabeyo, marochere kendo maler.

Fweny: 19:15 kendo e dhoge pala ne owuok kendo kod palono enotiek godo pinje. Kendo enoterugi kod luth mar chuma; kendo enobed kod mirimu mar Nyasaye.

Fweny:19 :16: kendo ne nitie nying e bade kod bamne ni RUOTH MAR RUOTH.

Wasom matindo 19

Fweny: 19:19 kendo ne aneno ondiek kendo Ruoth mag pinyka, kod jo lweny mag gi ka ocheore mondo gi dhaw kodde ngat ma oberie faras kod jolweny mage.(jok ma owal.)

Jolweny meke enobed kanyo. Jolweny mage otingo jok ma ibiro ruako kod lewni mabeyo, marochere kendo ler. Law ma ler nyiso ler mar jok ma owal. Jok ma ose ikore mono oloch kode.

Jok man kod gik mabeyo, kaka ne waneno jok man kod roho maber kod chuny maber.

Bende wanabed kanyo owete? Bende wabiro duogo kod yesu e e pinyka?

Bende wanabed achiel kuom jok mar Okalo ma biro wacho kod Kristo? Jok ma oseruak kod lewni mabeyo, maler rendo marochere? Ka riembe fariembo marochere?

Mano e luong marwa Joherana! To bende en yiero marwa!

Onego wayier kod rieko, wadhi e buk mar Luka 14:15. Ne wasomo kanyo ndalo ma okalo kendo wadwa somo kendo.

Wadak e ndalo mar giko joherana, sa ma duogo mar Kristo ok nitie e pach ji mang'eny, kendo ji mang'eny eno buogi.

Ndalo kod higa ma wadakie, ji mang'eny pachgi odich kod gik mamoko. Gin kod gik mamoko ma gimiyi duong kendo giketo nyime ka giparoni mano gibedo ka gi **ikore** ne duogo mar Kristo.

Waikre mondo warom kode e boche polo kendo wadhi kode e aora mar kiyo.

Luka 14:15: Kendo ka achiel kuom jok mane obedo kode owinjo wechego gigi, ne owachone ni, gweth ng'at ma chamo kode makati e pinyruoth mar Nyasaye.

16: Kasto neo nyise niya, ng'at moron e oloso migago mar odhiambo maduong, kendo ne obedo kod ji mangeny.

Owuoyo kuom wuoro ka joherana wuoro ema ose luongowa e migago maduong' mare.

17: Kendo ooro jotich mare e sa migago mondo onyisgi mondo gi bi nikech gik moko duto osebedo machiegni.

Mano en sani owete.

Sawo maduong ma oselosnwa en Arus, kendo **osetiek lose sani** bende wang'eyo mano?

Ka wawuoyo e ikruok, bedo ma onge richo kata matin kata chilo matin. Wasebedo ka wasiemo jok moko, kendo ka wawacho richo mag gi, chilo kod timbegi, to wanto wachalo nade?

18: Kendo giduto ne gichako kwayo ngwano mokwongo ne onyise ni, asenyiew lo moro kendo adwaro dhi nene ; alemo ni mundo ingwon na.

19: kendo machielo ne owacho, osenyiew jok abich mag dhok adwaro ni mondo adhi kendo atemgi alemo ni mundo ingwon na.

Ji mathoth oluongi to matin ema oyier. Nikech ji mathoth omoko kod gige pinyini **jok ma odich kod gig pinyini**”

Jok ma odich kod pinyini, piny ma chiegi kalo, kendo machiegni ibiro kaw kod piny machielo.

“piny ma kiny”

(Wuoro ok mar kod jok ma wachoni mondo ongwon ne gi ka dhi nyime kod gig pinyini)
Wadhi nyime ka wasomo matindo 24.

24: Nikech akonou ni onge ngat mane bedie sawo mara ka timo gigena owuom.

Tiyo gig pinyini ok onego omi wiwa wil kod luong marwa owete.

Gik mangeny dhi chako lokore machiegni kendo ok e pinyka kende, to e polo bende e aora mar kiyo. Joherana, jok ma odich kod gig pinyini, , jok ma odich kod gombo mar ringruok, gombo

mar wangi bedo ma mor kod ngima mar piny ma wadakie ni ok onego omi wawe osimbo marwa man malo.

Piny ma wadakie ni ok onego omi wawe duong marwa.

Anego koro wangi kendo wange kaka piny ma wadakieni chal; onego wange ni piny ma sani koro wadakie ni ne owuok kanye .

(Wasom buk mar Daniel)

Ka idonjo e picha mar tugo dhi nyime to tek mondo iwinjo gima dhi nyime.

Koro wanto wan kanye? Wadonjo e picha mana ka ochiegni rumo. Wadonjo e piny mana ka ochiegni rumo. Wadonjo e pinyni mana ka ochiegni rumo.

Wadak e piny ma opogoro, e loch ma opogoro kod mabiro biro ka owuok e polo, ma ok en pinyruoth mar nyasaye ma sani nitie e pinyka sani.

Kawuono wadak e piny mane ochakore chon, bende wang'eyo mano Joherana? Piny ma kawuono wadakie kawaononi, kaka otiyo, yo ma oselosegodo kendo oloke godo, yo ma oringo godo kendo olokore god ne ochakore **chon, chien e Babylon.**

Piny kata kaka otiyo ok en gima nyien. En sigana, ka wanyalo kete kamano.

Piny ma wadakie kawuano ne ochak loki endalo mar ruoth nebukadinesa. Koro sani ose kalo kuonde ma opogore opogore, kod ruodhi ma opogore opogore, kod jotelo ma opogore opogore kod sirikal mag gi, to pod en achiel mane ochak ger bang **higni alufe kod alufe.**

Kendo winj ni gik matimore epinyikagi osebedo ka dhi nyime kuom higni mangeny, to en gima pod biro dhi nyime, kendo machiegni obiro chopo kama ogikie. Gik ma timore e pinyka mane ochakone e ndalo mar ruoth Nebukadinesa mar Babylon pok ochung motegno to ndalogo chiegni chopo.

Par ni nyasachwa onge'yo “**giko ka ochakore**” kendo odwaroni mondo wan bende wang'e.

E buk mar Daniel Nyasaye owuoyo kuom piny mane ochakore kod ruoth Nebukadinesa mar Babylon. To wachno ol bi nyisi ruoth ma osebedo kendo olal, kaka, ruoth mar Babylon, Ruoth mar persiam, Greece kod ma adonia ebuo Alexander, to bende obiro nyisi sigana mane ondik ka pok gigo otimore. “**koro**” (Prophesy) mano gin sigana mane ondiki to pok ochopi, to ochiegni chopgi.

Piny ma ogik ma itele kod ruoth man kod ringuok, pok ochungi to mano chiegni timore.

Koro sa ma omiya mondo a som ndikoni ok oyiena mondo asom weche duto ma ondik e buk mar Daniel.

To ka ok ingeyo sigana mar Daniel 2 ma wuoyo kuom ruoth mag pinyka, kod ma ogik ma kokene apar, ma yom yom ma olos kod chuma gi pundo, to kare kaw dhuolo mari mondo isom konyo. En gima duong. Mano en gima duong ma oloyo “ paro mar ngeng mar gombo dhi America” kata penjoni jo adhula maru manye oloyo otieno ma nyoro.

Koro wang'i wach moro achiel e Daniel nikech onyiso ni kar “**ango**” ma gik **maricho** biro timore, lokruok ma ochomo dhano. En gima timore kod ndalo ma wach kanisa biro rumo kendo tho ok eno bed kendo, kendo kar ang'o ma Yesu biro keto pinyruothe e polo malo. En machiegni kod gima wapunjoro e sawo mar Oporo.

Wasom Daniel 7:24-25 mondo wawinj gima muma puonjo.

Wadwaro som kanyo mondo wange Ruoth ma ogik e pinyka biro chung malo, ma bende osebed ka iwacho.

Nitie Ruothi a par ma biro chung machiegni kendo wabiro neno ni en **ndalo** mar ruodhi apar mag ringtuok ema bende loch man e polo ibiro ket kod Yesu.

Daniel :7:24: Kendo tunge a par mag loch ni e ruothi a par ma biro chung kendo machielo biro wuok bang gi obiro pogore kod makuongo kendo obiro nyuolo ruodhi adek 25: kendo obiro wacho weche madongo kuom ng'at ma oluor kendo obiro golo jok ma owal kod ng'at ma oluor.

Kindo obiro paro mondo olok sa kod chike kendo ibiro ketgi elwete bang thuolo matin.

Ma en wach mane okor kendo pok ochope to ibiro chope machiegni.

Koro nitie weche na mapok tiendgi obedo maler ruodhi ji kuom “Jok” mano bed Ruodhi a pargi . jamoko wachoni gin jotelo mag Jorumi ema biro bedo jotelo. Jomoko wachoni gin pinje apar ma opogore opogore.

Adiera ok anyal nyisou ni jok mage ma wacho adiera. To nitie gimoro maduong ma adiera ma onego wang'e.

Kendo oluwore kod e polo, kendo sa ma obiro chiwo mich go ne Joge ma owalo, ka ochiero olembene ma okuongo kendo olokogi ma koro ok gi nyal tho.

Koro wadhi e Daniel 2:44 nikech ndikono nyisowa **ndalo** ma gigo biro tomore.

Wachak kod Daniel 2:42 ma owuoye kuom ruodhi apar ma Yom Yom ma tiendegi chung.

Daniel 1:2:42 kendo kaka kokene mag lith tiende olos kod chuma kod lo e kaka lochgi ne bed ma konchiel Yom Yom kendo kon chiel otegno.

Daniel :2:43: Mana kaka Nyasaye chuoyo chuma ma oriw kod lo, gibiro riwore kod kodhi mag dhano, to ok giniriwre giwegi mana kaka chuma ok riwre kod lo.

Kendo matindo 44 (wasom gima biro timore ndalo mag ruodhi apargi)

Daniel :44: Endalo mag ruodhigi Nyasaye man e polo “ loso lochne” ma ok enotieki kendo loch mare ok enowe ne jok moko, to eno nginjre matindo tindo kendo Omuony gi, kendo eno chung nyaka chieng.

“ E ndalo mag ruoth gi” ndikoni nyisowa ni ndalo mag ruoth “ apar” ema Nyasaye man e polo, “eno chung loch mare” Ndiko mar chungo nyisoni = Yawo, yiero, luso chungo malo, keto motegno ma nyaka chieng, miyo duong chungo ma otegno ma nyaka chieng.

Joherana wan jok mantie e kanisa nyasaye wasebedo ka wawinjo ni ndalo chiegni rumo, ni yesu chiegni duogo kendo ni onego “ waikre” ne “Odiochiengno” Adiera “Odiochiengno” chiegni ma oloyo kaka waparo. Kendo sa ma onego waikre rumo.

Gik ma waneno e piny ma wadakie kawuono gin gik ma oseketi kod jachien owuon, kendo gibiro pong'o piny duto, ka pok okethe kod loch mar Nyasaye.

Joherana wadak e piny ma gik ma richo chiegni medore. Bende ing'eyo gima masin mar luoko lewni timo ka oweyo laini ma oringe? Ing'eyo ni ka ibet kendo ineno ka gimoro amora dhi maber. Kasto a poya nono iwinjo koko malich kendo ka ol duto tetni ka masin mar luoko goyo koko kendo luorore e ot kendo konyo koro bedo matek.

Kik irit ma **piny we wang' yo**, ma koro ok nyal chiki eka ichak winjo weche Nyasaye.

(Wasom Isaya 3;10)

Olembe ma piny ma wadakie ni nyago chome mana kama odhi rume. To nitie jok moko e pinyni ma ok onego oluor gima biro timore.

Buk mar Isaya olero kaka nyasye biro ng'ado bura ne joge, kendo owuoyo kuom sa mabiro bedo malich ma kata wach matin ok inyal wacho. To kuom nyasaye ng'ato nyalo mana kayo gima okomo.

Isaya:3:10 Nyis jok makare ni enobed ne maler, nikech gini cham olemo mar tich margi. To enobed malich ne jo richo enobed malit ne en nikech tich iwete enomiye.

Kik wuondi kod piny renore ni ber, piny ma renore ni ber ni en masira. En piny mane oger kod wuoro gi yudo. Madruok mar **wuoro** kod dwaro ose nyago olemo maricho , kaka tho kod yore maricho ma Iyado gado pesa. (Wuoro en dwaro gimoro mar ningruok kod yo moro amora kata olatho ngima ng'ato)

En piny ma ji 25,000, adiera ji 25,000 tho odiochieng ka odiochieng nikoch kach. Thoth ji mathoth mantie e pinje man gi mwande ik yie kod wachno nikech **pok gi neno kata giwinjo e wuod igi.**

Ma e kaka petro ne oluongo pinyni e tich yo ote 2:40 piny “ ma ochindo” gi dho jo Greek nyisoni = chilo, opong' gi richo.

Ma dwokowa chien e luong marwa jeherana, luong marwa en ni mondo wabed ma onge chilo. Kendo onego watim mano sani, e odiochieng' mar 49 ka pod en odiochieng, ka pod nitie thuolo.

Noah ne onyone ji ni pi biro maduong bany migni, kendo bang higni go neo gone koko. Jok mane odak e piny ndalogo ne ok oyie kode nyaka ne gipo ka gigoyo abal epi.

To bende ingeyoni thuolo mane omigi ne orumo kata ka koth ne pok ochako chuve? Thuolo margin e onemo “juma” achiel ka koth ne pok ochako chew. Ne orumo ka Nyasaye ne ororo yie. Inyalo somo mano bang'e e chakruok 7. To maduong' matindo 1. (wasom kanyo)

Chakruok:7:1: kendo Nyasaye ne onyiso noah, dinj e yie kod jo odo duto; nikech aseneno ler kuomi.

Ere kaka onenowa joherana? “ Waler” koso ok “waler:?”

Ja chwech marwa nyisowa ni ndalo thagruok mabiro enobi e yo machal kaka ndalo Noah kaka jakuo e otieno mabirone nyathindo ma ok winj wach eno bed malich ne jok ma pok obedo maler e nyime.

Ma ok en sa ma onego wabed ma Yom Yom Joherana, ma en sa ma onego wabed machiegni kod nyasachwa moloyo ndalo duto. Ndalo kanisa rumo. Ma e sa ma Yesu ne openjo ka bende ne oduog oyud jok man kod yie e piny. Luke :18:8.

Koso imanyo kanisa kanisa ma Yesu tiye? Koso pod imanyo chokruok makare man kod **dhano** maker mo iluw?

Joherana Jokwath Romans esebedo ma onge yie, gisebedo ka gichiemo kendgi to giweyo rombe, **Giseweyo jowo jok ma olal kod teko/** kendo rombe okere nikech onge ja kwath.

Rombe osebedo ka wuotho e thim kod gode adiera, gisekalo e chokruok mag kanisa ka kanisa to onge kama giseyude kony. (Ezekiel 34 wuoyo kuom od nyasye **duto**).

Kanisa nitie eyo ma ogik Joherana, **Okwang' e homa mar laudicea**, kata Yesu owuon pod nitie oko kendo odwaro ng'udho ngato moro amora ma dhem dhem oko gi dhoge.

To **oduong'o** Joherana aduong'o, osekuong'ore ni ok obi weyo wa kata ojar wa.

To wanto? Wan bende waweye? Bende wenge wa omoko kuone? Onego gibed kuome.

En e ja kwath kende sani, kende en e ja kwath maber ma rombe nyalo bedo godo.

odwaro ni mondo oketwa maler odwaro ni mondo otiek luokowa.

Petro kane wuoyo kuom duogo mar Yesu "Koro joherana bed une mamor ka ub=ngiyo gigo, bed une ma **otegno** mondo uyud kuome kuwe , kendo obed **maler** kendpo ma onge **chilo**, jo 2 Petro:3:14.

Paulo nyosiwa ni Yesu biro bedoe kanisa ma oluochi, **ma onge chilo**, kata jony katu gimoro amora; to mondo obed maler kendo ma onge chilo. jo Epheso: 5:27.

Ok onego omakwa kod yuaruok mar pinyini.

E Timotheo onyiswa: onge dhano ma omoko kod gig pinyini mondo omore Nyasaye ok eno yie d=godo 2 Tim:2:4.

Ja chien ong'eyo wachni , ema omiyo oketo piny ma otelene matek kendo opong'o kod richo, To nyaka wawuog e pinyini, wawuog e richo. Kendo wan kod kendo ma oneyo watine Joherana. Thuolo ma ogik ma omiwa ranyisi mare kawuono, odiiochieng wa ka wakwano mare (wangi ane mano e) 9 Tim Jolawi 23:15)

Owuoyo kuom **kweno** ka mondo omiwa telo maduong ma wanduto ma omiyo oluongwa bondo wabed kod yesu e osimboi mare, nyaka **walochi**; kendo wabed ma **otegno**. To Nyasaye ok oluoro ji nikech kata yesu owuon ne olocho eka ne obedo kod wuongi e kome.

Tim jo Lawi:23:15 : kendo nyaka uchak kwana gi

Odiochieng maluwo bang Sabato ni chakra ndalo mane ichiwe makati ma itwayo malo; Sabato abirio enorum kasto odiochieng ma oluwo Sabato mar abirio en odiochieng mar 50.

Ndikono wuoyo kuom kanisa Joherana, abirio go duto. Kanisani abirio go osebedo kod thuolo ma oromo mondo giwuog e richo kendo gibed maler, mana kaka ng'at mane oluongowae .

Ndiko mar “rumo” en ndiko achiel machal kod ma iluongo godo Yesu Kristo. Nyaka “wanem: ma onge chilo mana kaka Yesu ma en ranyisi marwa , mana kaka en okumba marwa ka wan kod paro mar bedo kod Ruoth yesu kristo.

Yesu wuoyo kodwa ka, kanisa mar ndalo laudacia.

Fweny 3:21 ng’at ma olocho abiro miyo duong mondo obed kondo e koma, mana kaka an bende locho, kende abiro dhi piny kod kom mar wuora.

Ma onge chilo, onge rich kata matin e odiochieng mar 49. odiochieng mar gero kanisa, ngeto kud piayo kite (wan) biro nimo kendo ikore mondo oter kendo ochungi e pinyruoth mar nyasaye , ka ikelo e pinyka mondo otel kata olochio kod Yesu Kristo.

Bende gigi winjorenu mayot Joherana? En gima tek ne dhano, adiera wan ok wanyal. To ok en gima tek ne Nyasaye, madiera mano en chenro mar Nyasaye. Kendo kod Nyasaye gik moko duto nyalore.

Ka wan kendwa to ok wanyal, to ok wan kendwa, katekone mar Roho maler odak e iwa.

Kane od nyasaye oger e pinyka kite duto ne ongandi, olosi muber kane pok otergi kamu ne igedoe, kama ichungogie, kama imiyo gi migawo, kama iketogie office (apis), kendo ka iketogi e telo.

Payo kite duto nyaka **rum** ka pok oter gi kama ichungo-gie, kendo ka kite **ma achien** orumo to ibiro terogi kama ibiro terogi kama ibiro gerie ot maber ma ok inyal paro kaka chal. Kendo mano Jehorana biro timone odiochieng mar 50, odiochieng marwa, “ **Odiochieng ma Ogik**” ka’ wakwaano odiochieng mar Pentecost.

(Wasom mono eikuoel 6:7)

Mana kaka makati ma ibiro twadho malo “**odiochieng ma Ogik**” **Odiochieng’** mar 50. Makati ma ifwadho malo” manu nyiso kanisa mar nyasaye (wan) jok ma olus kod mugo maber, mugo ma onge ngilni kata gimoro amora marach, kendo ilukogi maber ka pok obag gi kendo oloogi motegno.

Ndikoni nyisowa gima chal kamano.

1 Ruodhi 6:7 “ **Kendo ot** (od Nyasaye , kanisa **kane igere, ne ogere kod kite** (wan) wan e kite ma olus kendo oikure (Ong’ad maber, olus kendo owir maber) (ngima mar richo igloo **ka pok okele nyime** (mondo ogere , ochunge kendo miye duong.)

Joherana wawuoyo kuom kanisa mar chuny ka, **sirikal mar Nyasaye** igero, wan e kanisa, oseluongwa mondo wabed ruodhi kendo jopunj e pinyruoth mar Nyasaye.

Bende wawinjo wachno? Bende waluoro luong marwa?

Piny marach ma wadakieni biro rumo kendo ibiro kaw kod loch mar nyasaye kuom higni 1,000 kanitie kwa kod loch mar Yesu Kristo kod joge maler ma owalo.

To ka pok ndalono ochopo, ka pok kwe kod donguok odonjo e pinyini, ka pok sibuur onindo piny kod rombo, kend nyithindo matindo otelonegi mana kaka onyiswa e Isaya 11:6, Onyiswa e sawo mar terbenacles, ka pok ndalogo oehukore Ruodhi mag pinyini ibiro kaw kod pinyruoth mar Nyasaye.

Kendo wangeyo kaluwore kod sigana ni ka iloko sirikal moro kaw thuolo moromo ka jotelo manyien iruako e office kendo imiyogi migawo margi.

To ok lokruok cluto bedo kod kwe, sirika nde duto ok rum ka onge dhaw, kata ma onge yuoruok kata thagruok.

Nitie thuolo mar lokruok kendo thagruok eno mak ngima mar dhano duto.

Kendo gik mabirogi eno bed e itown ka town e gwenge duto mag pinje duto kendo nyaka kuonde ma ji ongeyoni **osebedo kod kuwe** kuom ndalo ma thoth. Kendo kama ber maji enuduar nyuka ngato bed kod otiko, jok ma Nyasaye owalo kende ema no donji.

Kenelo mondo **oyieni** luwore kud kaka ng'ato osebedo odak **sani** kendo kaka **chunywa chalo** thoth ji mangima osebedo ka ngiyo mana ngima mar dendgi nyalo bedo maber, to onego wabed. Mangima e chunywa, mondo okwanwa kendo wawuog e thugruok mabiro.

Wasom fweny 3:10 ndikono nyisorua jok mabiro tony e masira mabiro, kod **gima omiyo** masirano biro biro.

Ok wanyal bedo mayum yom.

Fweny:3:13- Nikech Iserito singo mara an bende abiro kunyi e tembe mag piny ma biro biro e piny kendo biro temo ji.

Masira maduong' biro ne jok ma odakie piny mondo **otemgi**; Ndiko mar "**temo**" Nyizuni pimo kaluwore kod dho jo Greek ka nyisoni . "**Fwenyo ni ng'ato osebedo ja richo**" kata odak ma opogore kod wach mar Nyasaye.

Thoth ji mang'eny e pinyka aehayo Nyasaye kendo mano opogore kod kaka odwaro kaka kaka chikene wacho. Kar luore to giluwu yole mag pinyini, yore may jachien'.

Koro jok ma ose luuro nyasaye, jok ma oluoro wachne mana kaka awacho endikono **Enogolgi kuom tem.**

Ndikogo cluto "**golo**" wuok kuom dho jog reek : TERE0" matiendeni gengo keto wang kuome, ngiyo, kendo ngiyo kaka chik dwaro.

Joherana gima Jachwech marwa (Ng;at ma ok nyal riambo) nyosina ka en ni ka warito chikene kod wachne to en bende obiro keto wang'e kuonwa kendo ogengonwa tem kod masira. Obiro golowa e su ma tem maduong "**mabiro**" e piny ma ngima kendo temo jok ma odak e piny kendo "**biro**" nyisoni nyaka timre.

Wapuonjore gik mang'eny kwuono Joherana. Ageno ni somo ma kawuoni miyo wabet e wi kokwa, kendo nyaka wabed ka watung' ka warito Jtendwa mundo warom kode e boche polo.

Yesu neo biro e pinyka 2,000 ma osekalo kod wach ma owuok kuom wuongi Yesu ne opuonjo kendo oyalo kuom pinyruoth mar nyasaye. Luch ma ibiro chungu kendo iloso e polo e **aora mar kiyo** kod jok maler ma owal; kendo kasto gini kaw piny duto.

Bende wayie kod wachno Joherana? Bende wayie ni pinyruoth mar Nyasaye biro e piny ka?

Bende wanabed kanyo? Bende wanabed achiel kuom ot manyien ma iyero? Koso ibiro kwedowa.

Ji mangeny oluongi to matin ema oyier. To yiero en marwa. To onyiswa kod Jachurech marwa mundo wayier ngima.

Nitie yo ma wanyalo ngeyogo ka kidi ibiro yie godokata ok yie godo.

Luka 13 en ngero mar yath mane ok nyag olemo. Wanyalo tieko kod adek kawuono. Bang' ma en sawo mar olembe me okuongo kendo kite mabeyo biro nyayo olemo mabeyo.

Luka :13:6 Ne owuoyo kuom ngeroni; Nitie ngat mono mane opidho yath moro e puodho; neo biro pono olemo to ne oyudo ka ok onyayo.

7: Kasto ne onyiso ng'at mane tiyo e puothe ni, kuom higni odek asebedo ka abiro manyo olemo e yienni to ok ayudii mgade oko nikech onge gima otimo.

8: kendo ne onyiseni jatelo, weye higani kende mondo adoyo kendo.

9: Ka onyago olemo to ber to ka ok onyago to ingade oko.

Onego wanyag olemo Joharana, onego wanyag olemo mangeny.

Ka isebedo ka itiyo kod owuoyo mangeny to nitie gima omiyo.

Kawuono en odiochieng' mar wa, odiochieng' manyiso tieko gero kanisa mar Nyasaye. Kiny en odiochieng 50 "Odiochieng ma Ogik"
"Odiochieng marwa" odiochieng mar Pentecost.

Koro wadhi uru kamoro achiel Joherana. Wadhi e aora mar kiyo mondo wane ngat ma ochung kanyo. (En Fweny 15:2)

Fweny: 15:2: Ne aneno **aora mar kiyo** ka opong kod mach: **Kendo jok ma oloyo ondiek**, kod tipone, kod nyinge duto ka **ochung** e aora mar kiyo kendo ni kod teko mar Nyasaye.

"Jok ma oselocho" Wechego duto wuok kuom dho jo Greek Manyisoni "Loch"

Mano e ngat mabiro chung e aora mar kiyo, jok ma oselocho. Kendo osemiwa gimoro amra ma wanyalo lucho godo, Teko mar Roho maler.

Warom kanyo Joherarana.